

Nowe publikacje

Koniec roku 2013 wyjątkowo obfitował w nowe naukowe publikacje karaimoznawcze. W Paryżu w wydawnictwie Suger Press w ramach serii „Revue Européenne des Etudes Hébraïques” ukazał się tom autorstwa Piotra Muchowskiego *Folk Literature of the Polish-Lithuanian Karaites: Abkowicz 3 Manuscript, Part 2*. Opracowany przez profesora Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu rękopis z kolekcji Rafała Abkowicza powstał w Trokach na początku XIX w. Pierwotnie składał się z dwóch oddzielnych zbiorów. Pierwszy z nich to piśmiennictwo liturgiczne oraz obszerny zbiór hymnów religijnych Karaimów litewskich. Druga część manuskryptu zawiera karaimską literaturę nieformalną, folklorystyczną: teksty magiczne, astrologiczne, wróżbiarskie, pseudomedyczne z XVI-XIX w. Główna tematyka utworów związana jest z leczeniem, diagnostyką i profilaktyką. Rękopis zawiera również wiele fragmentów utworów, które wyszły spod pióra karaimskich uczonych z terenów polsko-litewskich oraz Bizancjum. Ich autorzy koncentrują się na rozmaitych zagadnieniach związanych z wierzeniami i praktykami religijnymi. Niektóre z nich mają charakter dydaktyczny. Zapisano je w formie zagadek i pytań dotyczących znajomości Biblii oraz karaimskich wierzeń i praktyk religijnych. Większość utworów powstała w wiekach XVII i XVIII. Oprócz dzieł karaimskich uczonych znaleźć tu można również prace autorów żydowskich i chrześcijańskich. Stanowią one ważne świadectwo życia umysłowego i literackiego społeczności karaimskiej z okresu Polski przedrozbiorowej.

Utwory magiczne i wróżbiarskie zapisane w manuskrypcie stanowią typową literaturę kabalistyczną, wiele z nich to teksty zaświadczone na Bliskim Wschodzie w okresie późnego antyku i średniowiecza. Ta zróżnicowana kolekcja obejmuje wybór utworów, z których pojedyncze egzemplarze dotarły do społeczności karaimskiej w różnych okresach, a następnie zostały skopiowane i przekazane do użytku społeczności. Niektóre z nich, zwłaszcza literatura wróżbiarska, zostały przetłumaczone na język karaimski w XIX wieku i w tej postaci rozpowszechniane były wśród Karaimów –

w takiej też wersji zostały opracowane i opublikowane przez Ananiasza Zajączkowskiego na łamach „Myśli Karaimskiej” (*Teksty i studia folklorystyczne: 1) Wykładanie snów. 2) Lecznictwo ludowe*, z. 12 (1937-1938), s. 41-59).

Utwory zawarte w rękopisie zostały opracowane naukowo i przetłumaczone na język angielski, zidentyfikowane zostało ich pochodzenie. Omawiana książka stanowi ważne źródło do poznania literatury karaimskiej od XVII do XIX w.

Również w końcu roku ukazały się pierwsze numery dwóch nowych czasopism naukowych poświęconych tematyce karaimoznawczej: „Karaites Archives” oraz „Almanach Karaimski”.

„Karaites Archives”, rocznik wydawany przez Katedrę Studiów Azjatyckich UAM w Poznaniu, jest czasopismem recenzowanym, które koncentruje się na literaturze, historii i kulturze Karaimów na obszarze Europy Wschodniej oraz używanych przez nich językach. Czasopismo zostało zaplanowane jako anglojęzyczne forum dla specjalistów realizujących badania karaimoznawcze, dla promowania badań naukowych i wymiany idei. Redaktorem naczelnym „Karaites Archives” jest prof. Piotr Muchowski.

Wydawany przez Bitik – Oficynę Wydawniczą Związku Karaimów Polskich „Almanach Karaimski” publikuje prace dotyczące karaimoznawstwa oraz innych dziedzin naukowych, które w ocenie Rady Redakcyjnej są istotne dla rozwoju karaimoznawstwa. Do druku przyjmowane są niepublikowane wcześniej prace historyczne, językoznawcze, kulturoznawcze, recenzje oraz sprawozdania w językach konferencyjnych (angielski, niemiecki, francuski) oraz w języku polskim, rosyjskim i tureckim. Pierwszy tom rocznika „Almanach Karaimski” został wydany w roku 2007 pod redakcją Marioli Abkowicz i Anny Sulimowicz. Tom drugi, który ukazał się w roku 2013 już jako nowe czasopismo, został wydany dla uczczenia pamięci wybitnych turkologów: prof. Ananiasza Zajączkowskiego w 110. rocznicę urodzin oraz prof. Seraji Szapszała w 140. Redaktorem naczelnym „Almanachu Karaimskiego” jest dr Mariusz Pawelec.

Mariola Abkowicz

